

(331. 1.)

KONINKLIJKE BOODSCHAP.

Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

MIJNE HEEREN!

Wij bieden U hiernevens ter overweging aan een ontwerp van wet tot verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1908. (Verbetering van de rivier de Waal.)

De toelichtende memorie (en bijlagen), die het wetsontwerp vergezelt, bevat de gronden waarop het rust.

En hiermede, Mijne Heeren, bevelen Wij U in Godes heilige bescherming.

Het Loo, den 6 Augustus 1908.

WILHELMINA.

(331. 2.)

ONTWERP VAN WET.

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU; ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, saluut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat de noodzakelijkheid is gebleken van eene verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1908, vastgesteld bij de wet van 31 Januari 1908 (*Staatsblad* n°. 58);

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Artikel 29 van hoofdstuk IX der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1908, luidende:

„Verbetering van de rivier de Waal, onderhoud en herstel van de rivierwerken, onderhoud, verbetering en vernieuwing van peilschalen en daarmede in verband staande uitgaven”, wordt verhoogd met *honderd duizend gulden* (f 100 000) en daardoor gebracht op *driehonderd vijf en zeventig duizend zeshonderd gulden* (f 375 600).

Artikel 2.

Ten gevolge van voorschreven verhooging wordt het totaal der IIde afdeling, alsmede het eindcijfer van genoemd hoofdstuk verhoogd met *honderd duizend gulden* (f 100 000).

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst, en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

De Minister van Waterstaat,

Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1907—1908.

(331. 3.)

MEMORIE VAN TOELICHTING.

De verbetering van de rivier de Waal, in de jaren 1889—1893 uitgevoerd ingevolge de wet van 28 October 1889 (*Staatsblad* n°. 145), heeft aanvankelijk gunstige resultaten opgeleverd; het doel, volgens de Memorie van Toelichting tot het ontwerp van genoemde wet nagestreefd, nl. het verkrijgen van eene diepte van 2,70 M. en zoo mogelijk, van 3 M. beneden den gemiddelden laagwaterstand, overeenkomende met dien van 1,50 M. aan de peilschaal te Keulen, scheen nagenoeg bereikt.

In het jaar 1895 bleek eene diepte van 2,70 — N. L. W. overal aanwezig te zijn. De diepte van 3 M. ontbrak in dat jaar slechts op een drietal punten. Ook in het jaar 1896 was de toestand vrij gunstig te noemen.

De technische commissarissen van de Rijnsoeverstaten mochten dan ook bij hunne gemeenschappelijke stroombevaring in Augustus 1896 constateeren, dat de voor de scheepvaart zoo hoogst gewichtige rivier de Waal toen in een toestand verkeerde, dat zij, bepaaldelijk ten aanzien van de diepte, aan de behoefte voldeed.

Intusschen werd door deze commissarissen opgemerkt, dat de gesteldheid van het vaarwater in zoverre nog niet geheel bevredigend was, dat in verschillende gedeelten der rivier de vaargeul zich niet bevond op de plaats, daarvoor uit den aard van den horizontalen vorm der rivier aangewezen. Zij meenden dat voor die vakken het nemen van nadere maatregelen aanbeveling zou kunnen verdienen.

In de sedert verlopen jaren is getracht door uitgebreide baggerwerken de gewenschte verbetering te verkrijgen, waarbij, tevens door het aanleggen van lage grondkribben, reikende tot 4,25 à 4,35 M. beneden den middelbaren rivierstand 1871—1880, beproefd is den stroom in de goede richting te dringen.

Al die werken hebben echter, naar de daarbij verkregen ervaring leert, slechts tot gevolg gehad, dat telken jare tegen het tijdperk van lage rivierstanden — gewoonlijk het najaar — de vaargeul in een voor de scheepvaart *in den regel* voldoende toestand verkeerde, doch er is niet mede bereikt, dat het zomerbed der rivier in een standvastigen toestand is gekomen, gelijk elders op genormaliseerde rivieren, o. a. op neder-Rijn en Lek, het geval is.

Die onstandvastigheid blijkt op eigenaardige wijze uit de opgaven omtrent de minst diepe plaatsen, voorkomende in de achtereenvolgende jaarverslagen. Die plaatsen vertoonen somtijds eene tijdelijke verbetering; zij verdwijnen dan uit het jaarverslag, om echter in een volgend verslag weder te verschijnen.

Niettemin is de tegenwoordige toestand der rivier onder normale omstandigheden niet onbevredigend te noemen. In droge jaren echter, wanneer de waterstand bijzonder laag wordt en dagen achtereen laag blijft, ontstaan ernstige bezwaren voor de scheepvaart, die vooral in het licht zijn getreden in de zeer langdurige laagwaterperioden van 1906 en 1907, toen tevens de waterstand tot ongekend laag peil daalde.

Hoewel het toen, na enkele zeer moeilijke dagen in September 1906, door krachtig baggeren en streng politietoezicht is gelukt de scheepvaart zonder al te groote belemmering in stand te houden, zoo kan toch, vooral ook wegens het steeds toenemen van het scheepvaartverkeer en het steeds grooter worden van de afmetingen der schepen, het nemen van afdoende maatregelen, waarbij door den aanleg van werken een meer standvastige toestand van het zomerbed van de Waal zal worden verkregen, bezwaarlijk langer worden uitgesteld.